

FSD2577 INNOVAATIOYLIOPISTON PERUSTAMINEN JA MEDIA 2008

FSD2577 CREATION OF THE INNOVATION UNIVERSITY AND THE MEDIA 2008

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

HAASTATTELUN KULKU / ER 11.2.08

Pyritään saamaan kokonaiskuva median roolista haastateltavan työssä ja hänen organisaatiossaan: missä määrin ja miten käyttää mediaa hyväksi sekä missä määrin ja miten media vaikuttaa hänen työhönsä ja organisaation toimintaan yleensä. Pyritään vuorottelemaan yleistysten ja konkreettisten esimerkkien välillä. Annetaan haastateltavalle tilaa nostaa omia esimerkkejä esiin, mutta rinnalla kuljetetaan ennalta valittua esimerkkitapausta. Olennaista on, että esimerkkitapausten avulla perustellaan yleisempiä luonnehdintoja median roolista.

Haastateltaville lähetetään etukäteen lyhennetty versio haastattelurungosta, jotta he voivat valmiiksi miettiä esimerkkejä ja mitä aikovat sanoa. Haastateltaville luvataan, että heidän näkemyksensä raportoidaan anonyymisti. Haastattelun kesto on noin 1,5 tuntia.

Haastateltavaksi valitaan henkilöitä, jotka ovat osapuolia tai muuten aktiivisia tai intressantteja jossain esimerkkitapauksessa. Haastateltavat henkilöt etsitään media-aineistojen avulla sekä tekemällä esimerkkitapauksista taustahaastatteluja.

0) Tutkimushanke (5 min)

- Tutkimuksen lyhyt esittely
- Haastattelurungon lyhyt esittely

1) Esimerkkitapaus ja toimintaympäristö (10-15 min)

1) Yleiskuva esimerkkitapauksesta ja asioiden hoidosta yhdessä sidosryhmien kanssa.

- Mistä nähdäksesi esimerkkitapauksessa pohjimmiltaan on kysymys? Mikä siinä oli poikkeuksellista ja mitä ehkä yleisempää se kertoo yhteiskunnan kehityksestä tai valtarakenteista?
- Mikä on oma toimenkuvasi esimerkkitapausten yhteydessä? Mitkä olivat keskeisimmät ratkaisut, joiden tekemiseen osallistuit esimerkkitapausten yhteydessä?
- Mitkä ylipäätään ovat työsi keskeisimmät tehtävät ja tavoitteet?
- Mihin tahoihin piditte yhteyksiä esimerkkitapausten yhteydessä?
- Ovatko nämä muulloinkin keskeiset sidosryhmänne? Mitkä muut tahot ovat keskeisiä?
- Minkä tyyppisiä keskusteluja käytte eri sidosryhmien edustajien kanssa virallisten tapaamisten ja yhteydenottojen välillä? Mikä on henkilökohtaisten suhteiden merkitys? Esimerkkejä.

2) Käsitys yhteiskunnallisen vallan jakautumisesta

- Millä kaikilla osapuolilla nähdäksesi oli esimerkkitapauksessa todellista vaikutusvaltaa tapahtumien kulkuun? Kuinka tasaisesti valta näiden kesken jakautui?
- Kuinka ylhäältä johdettua päätöksenteko oli? Määräsikö eri osapuolten kenttä miten edetään, vai tekivätkö eri osapuolten johdot ratkaisut kentästä riippumatta?
- Ketkä olivat avainhenkilöt?
- Oliko esimerkkitapaus vallan jakautumisen kannalta poikkeuksellinen? Jos oli, niin millä tavalla?

3) Organisaation ja sen toimintakäytäntöjen muutos, erityisesti muutos suhteessa mediaan

Kunelius, Risto & Noppari, Elina & Reunanen, Esa: Innovaatioyliopiston perustaminen ja media 2008 [elektroninen aineisto] FSD2577. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja], 2011. iqF2577.pdf

- Miten oma organisaatiosi, sen toimintaympäristö ja toimintatavat ovat muuttuneet viimeisten parinkymmenen vuoden tai oman urasi aikana erityisesti suhteessa mediaan? Miten tiivistäisit olennaisimmat muutokset tai trendit?

2) Mediakenttä ja mediasuhteet (10-15 min)

1) Mihin tarkoituksiin ja millä tavalla haastateltavan organisaatiossa käytetään mediaa (käyttötarkoitustutkimus: haastateltava mediayleisönä)

- Mikä on tyypillinen päivittäinen mediadieettisi? Mitä viestimiä päivän kuluessa seuraat?

- Mihin kolmeen, neljään erilaiseen luokkaan jaottelisit suomalaiset viestimet työsi näkökulmasta ajatellen niiden sisältöä, vaikutuksia ja käyttötarkoituksia?

Täsmennetään millaisesta mediasta jatkossa puhutaan (journalistinen uutismedia)

- Mikä viestimistä saadun tiedon rooli on työssäsi verrattuna muista lähteistä saatuun tietoon? Kuinka pätevänä ja hyödyllisenä pidät viestimistä saamaasi tietoa?

- Miksi seuraat näinkin paljon viestimiä? Miksi ylipäätään on tärkeä tietää mitä julkisuudessa kirjoitellaan? Mitkä ovat asioita, joita viestimistä seuraat?

- Miten median toimintatavat ja mediajulkisuus ovat nähdäksesi muuttuneet viimeisen kahdenkymmenen vuoden tai oman urasi aikana?

2) Millaiset ovat haastateltavan organisaation käytännöt yhteydenpidossa median kanssa

- Millaista muodollista ja epämuodollista rutiinyhteydenpitoa sinulla ja organisaatiollasi on viestimiin? Miten yhteydenpito muuttuu poikkeustilanteissa? Esimerkkejä.

- Käyttekö toimittajien kanssa taustakeskusteluja? Mikä niiden osuus on yhteydenpidosta ja kuinka luottamuksellisia ne ovat?

- Millaisissa tilanteissa taustakeskusteluja käydään?

- Millaisissa tilanteissa otat itse yhteyden toimittajaan, milloin taas toimittajat ovat aloitteellisia?

- Kuinka suuri osuus työajastasi kuluu toimittajien kanssa asioimiseen? Arvioi viikko- tai kuukausitasolla.

3) Median vaikutukset (30-40 min)

1) Julkisuuden ja päätösprosessien suhde: neljä vaihtoehtoa

- Millaisissa organisaatioosi liittyvissä tapauksissa
  - a) päätösprosessit etenevät julkisuudesta riippumatta,
  - b) asia tulee käsiteltäväksi median herättämän huomion vuoksi,
  - c) haetaan itse medianäkyvyyttä, että asiaa saataisiin edistettyä
  - d) käynnistetään hanke jotta saataisiin medianäkyvyyttä?Esimerkkejä.
- Miten arvioit esimerkkitapausta näiden vaihtoehtojen suhteen?

2) Miten media vaikuttaa haasteltavan organisaation työhön ja ratkaisuihin

- Media voi vaikuttaa ainakin kahdella tavalla: 1) henkilöt ja organisaatiot ennakoivat toiminnassaan median mahdollisia reaktioita ja suuntaavat toimintaansa näitä silmällä pitäen. 2) henkilöt ja organisaatiot reagoivat mediassa esitettyihin näkökantoihin jälkikäteen. Miten median tällaiset vaikutukset vaihtelevat hankkeen tai päätösprosessin eri vaiheissa (aloite, valmistelu, päätös, toimeenpano)? Esimerkkitapaus ja mahdollisesti muita esimerkkejä.

3) Median vaikutukset mielikuviin, julkisuudenhallintaan ja varsinaisiin päätösprosesseihin

- Mediajulkisuuden voi ajatella
  - a) vaikuttavan organisaatiosta ja asioista syntyviin mielikuviin,
  - b) synnyttävän puhetta, kannanottoja ja julkisuuskuvan korjaamiseen tähtäävää toimintaa
  - c) vaikuttavan varsinaisiin päätösprosesseihin (käsiteltäväksi ottaminen, valmistelu, ratkaisut).

Millaisissa tapauksissa medially on vaikutusta kuhunkin näistä kolmesta tasosta? Esimerkkejä.

4) Mihin mediajulkisuuden vaikuttavuus perustuu

- Mihin mediajulkisuuden vaikuttavuus nähdäksesi perustuu? Miksi oma organisaatiosi ja organisaatiot ylipäättään piittaavat mediajulkisuudesta?
- Missä mielessä mediajulkisuus nähdäksesi ilmentää yleistä mielipidettä tai kansalaisten mielialoja? Millä tavoin katsot mediajulkisuuden puolestaan vaikuttavan yleiseen mielipiteeseen tai kansalaisten mielialoihin? Esimerkkejä.

5) Mitkä tekijät vaikuttavat median vaikuttavuuteen

- Mitkä tekijät saavat organisaatiot, vaikka oman organisaatiosi, alttiiksi median vaikutuksille?
- Millä tavoin vaikutukset riippuvat mediajulkisuuden määrästä? Vaikuttaako suurikaan mediajulkisuus lopulta varsinaisiin ratkaisuihin?
- Miten median huomioiminen ratkaisuja tehtäessä vaihtelee sen mukaan ollaanko sidosryhmien kanssa yksimielisiä tai erimielisiä tai kuinka selvää itsellekään on mihin pyritään?
- Mistä muista tekijöistä median vaikutus valmisteluun ja päätöksentekoon nähdäksesi riippuu?

6) Arviot median tietyistä vaikutuksista

- Arvioi seuraavia mediajulkisuuden mahdollisia vaikutuksia esimerkkitapaukseen.
Millä tavoin mediajulkisuus
  - a) lisäsi tai vähensi vakavasti harkittavia ratkaisuvaihtoehtoja?
  - b) sai arvioimaan uudelleen harkinnassa olleita vaihtoehtoja?
  - c) hidasti tai nopeutti asioiden hoitoa?
  - d) avasi tai lukkiutti keskustelua päätöksentekoon osallistuvien kesken?

Kunelius, Risto & Noppari, Elina & Reunanen, Esa: Innovaatioyliopiston perustaminen ja media 2008 [elektroninen aineisto] FSD2577. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja], 2011. iqF2577.pdf

- e) vaikutti toisten organisaatioiden avainhenkilöiden asennoitumiseen?
- f) vaikutti oman organisaation uskottavuuteen ja vaikutusvaltaan?

4) Median tehtävät ja media vaikuttamisen välineenä (20-30 min)

1) Mihin haastateltavan organisaatio tarvitsee mediaa

- Arvioi kuinka tärkeitä seuraavat viestinten tehtävät ovat oman organisaatiosi näkökulmasta ja esitä kustakin tehtävästä esimerkkejä. (käsitellään yksi kohta kerrallaan)
  - a) tiedottaminen
  - b) julkisuuskuva
  - c) vaikuttamisen väline
  - d) palautekanava
  - e) legitimaation tuottaja
- Miten tarpeet vaihtelevat päätösprosessin eri vaiheissa? Käydään läpi eri vaiheet (aloite, neuvottelu, ratkaisu, toimeenpano) ja pohditaan mitkä tehtävät ovat minkin kohdalla tärkeimpiä.

2) Mihin median avulla pyritään vaikuttamaan

- Seuraavassa luetellaan organisaation julkisuustavoitteisiin liittyviä käsitteitä. Kunkin parin kohdalla vertaa tavoitteiden tärkeyttä ja käytettyjä keinoja. Esimerkkejä. (käsitellään yksi kohta kerrallaan)
  - a) oman organisaation julkisuuskuvan ja vaikutusvallan yleinen vahvistaminen vs. tiettyihin konkreettisiin asiakysymyksiin vaikuttaminen
  - b) pitkän tähtäimen strategiset yhteiskunnalliset tavoitteet vs. kulloinkin ajankohtaiset kysymykset
  - c) vaikuttaminen yleiseen mielipiteeseen vs. vaikuttaminen toisten organisaatioiden toimintaan ja niiden mahdollisuuksiin toteuttaa tavoitteitaan

3) Median avulla vaikuttamisessa käytetyt keinot

- Miten suunnittelitte ja asetitte julkisuustavoitteenne esimerkitapauksessa?
- Miltä osin suunnitelmanne ja tavoitteenne toteutuivat ja miltä osin ne eivät toteutuneet?
- Kuinka suunniteltua ja tavoitehakuista toimintanne median kanssa yleensä on? Esimerkkejä harkituista julkisuusooperaatioista ja niissä käytetyistä keinoista.

4) Medialogiikka ja median hallittavuus

- Mitä olet urasi aikana oppinut mediasta ja sen toimintatavoista? Miten sen toimintalogiikan tai toimintaperiaatteen voisi tiivistää? Ja nyt puhutaan journalistisesta uutismediasta.
- Miten nämä toimintatavat ja -logiikat tulivat esiin esimerkitapauksessa?
- Kuinka hyvin koet tuntevasi ja osaavasi ennakoida median toimintatavat? Jos sinua vaikka on haastateltu, niin osaatko jo ennustaa, mitä tulee otsikkoon?
- Mikä on yleistuntumasi, kykenetkö sinä ja organisaatiosi saamaan julkisuudessa asianne haluamallanne tavalla esille? Esimerkkejä onnistumisesta.
- Miltä osin mediajulkisuus taas toimii itsenäisesti tai hallitsemattomasti? Esimerkkejä tilanteista, joissa on tullut ongelmallista julkisuutta eikä sitä ole pystynyt hallitsemaan.

5) Median avulla vaikuttamisen teho ja siihen vaikuttavat seikat

- Milloin kannattaa toimia median avulla, milloin taas on tuloksetta neuvotella suoraan avainhenkilöiden kanssa?
- Miten median merkitys vaikuttamisen välineenä riippuu siitä, ollaanko sidosryhmien kanssa yksimielisiä tai erimielisiä tai kuinka selvää itsellekään on mihin pyritään?
- Kuinka tehokas vaikuttamisen väline media ylipäätään on verrattuna suoriin avainhenkilökontakteihin?

5) Median vallan arviointi (reflektio-osuus) (10-15 min)

1) Median toiminta yleisen edun ja demokratian kannalta

- Miten arvioit median toimintaa esimerkkitapauksessa yleisen edun ja demokratian näkökulmasta?
- Kuinka hyvin media toimii eri osapuolten todellisten intressien esiintuojana ja intressien välisen neuvottelun areenana?
- Millaisissa tapauksissa julkisissa puheenvuoroissa ollaan tahallaan ymmärtämättä toisen osapuolen perusteita ja milloin taas julkisuudessa keskustellaan aidosti parhaan ymmärryksen mukaisesti? Miten keskustelun tällaiset piirteet tulivat esiin esimerkkitapauksessa?

2) Yhteiskunnan mahdollinen medioitumiskehitys (muiden yhteiskuntasektoreiden mukautuminen median toimintalogiikkaan)

- Mitä mieltä olet medioitumisteesistä, jonka mukaan median toimintalogiikka enenevästi määrää muiden yhteiskuntasektoreiden toimintaa? Miten ajattelet, että se näkyi esimerkkitapauksessa tai miten arvioisit että se pitää paikkaansa yleisemmin?
- Johtiko media esimerkkitapauksessa tapahtumien kulkua, vai käyttivätkö muut tahot mediaa hyväkseen? Kenen käsikirjoituksen mukaan media esimerkkitapauksessa toimi?